

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КРИМІНАЛЬНА ВІОЛЕНТОЛОГІЯ

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 5 від 31 січня 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Кримінальна віолентологія
Викладач (-і)	Петечел Олексій Юрійович, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права
Контактний телефон викладача	Петечел Олексій Юрійович (0342) 59-61-34
Е-mail викладача	Петечел Олексій Юрійович petechel.oleksii@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kkr.pnu.edu.ua/ Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є передумови, закономірності й особливості різних видів насильства, а також наслідки насильства для суспільства, профілактика насильства.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кримінальна віолентологія. Загальна частина. 2. Кримінальна віолентологія. Особлива частина. <p>Термін «віолентологія» походить від латинських слів violence та logos, що відповідно означають насильство та вчення. Юридичні науки в першу чергу розглядають проблему насильства з точки зору правових заходів захисту людини і найчастіше дана проблема вирішується через вивчення насильницької злочинності. Віолентологія існує на стику різних наук і її завданням є не подолання насильства в цілому, а навчити керувати ним, оскільки без насильства не можуть існувати деякі професії (військова служба, спорт). Завдання віолентології – мінімізувати вплив саме кримінального насильства. Кримінальна віолентологія вивчає типи насильства в суспільстві, кількісні та якісні показники насильства, закономірності розвитку насильства, джерела насильства, причини насильства (психологічні, генетичні, психофізичні, педагогічні), заходи запобігання насильства.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів знань про основні умови і закономірності процесу виникнення та розвитку насильства, аналізу агресивних криміногенних ситуацій, заходи запобігання насильству.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є отримання студентами необхідних знань, вмінь та навичок щодо розуміння та практичного застосування у роботі знань з основних проблем кримінальної віолентології, розкрити сутність понять предмет, метод, методологія, місце кримінальної віолентології в системі наукових знань; дати необхідні вміння та навички, що необхідні для організації та проведення кримінологічних досліджень насильницької злочинності; вивчити основні теоретичні та практичні питання профілактики насильства в цілому, його окремих видів..</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:</p> <p>знати</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоретичні основи по ключовим розділам кримінальної віктимології; • основні поняття, види насильства; • особливості особистості особи, що вчиняє насильницький злочин; • закономірності взаємодії людей в процесі насильства; • детермінанти насильства; 	

<ul style="list-style-type: none"> особливості профілактики насильства. <p>вміти</p> <ul style="list-style-type: none"> аналізувати наслідки насильства, його вплив на суспільство в цілому чи окремі соціальні групи; визначати ознаки та види насильства; здійснювати наукове прогнозування основних тенденцій розвитку кримінальної віолентології. 			
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
лекції	4		
семінарські заняття / практичні / лабораторні	6		
самостійна робота	80		
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	081 Право	1	вибірковий
Тематика курсу			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття
		сам. роб.	
Змістовий модуль 1. Кримінальна віолентологія. Загальна частина.			
Тема 1. Поняття та предмет кримінальної віолентології		2	2
Тема 2. Поняття насильства та його типи		2	2
Тема 3. Детермінанти насильства			8
Тема 4. Профілактика насильства			10
Змістовий модуль 2. Кримінальна віолентологія. Особлива частина.			
Тема 5. Фізичне та психічне насильство			12
Тема 6. Сексуальне насильство			12
Тема 7. Шкільне насильство (булінг)			2
Тема 8. Домашнє насильство			12
ЗАГ.:		4	6
			80
6. Система оцінювання курсу			
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (зі змінами, внесеними Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту, протокол №3 від 30 листопада 2022р.) – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/.</i>		
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами письмової залікової роботи. Кожен студент відповідної навчальної групи виконує залікову роботу за індивідуальним варіантом.		
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена п. 4.5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника		
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються п. 5.3 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у		

7. Політика курсу

Письмові роботи:

Планується виконання студентами заочної форми обов'язкової письмової залікової роботи, вимоги до якої визначені в Методичних вказівках і завданнях для самостійної роботи студентів заочної форми навчання – *Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри* <https://ktetap.pnu.edu.ua/заочна-форма-навчання-3/>.

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

8. Рекомендована література

1. Василевич В. Поняття кримінологічної характеристики насильницьких злочинів / В. Василевич // Право України. – 1997. – № 12. – С. 82–84.
2. Власов П.О. Насильство в сім'ї та діяльність органів внутрішніх справ по його подоланню: інформ.-практич. посібник / П.О. Власов, А.В. Запорожцев, В.О. Брижик. – Дніпропетровськ: Дніпропетровська міська громадська організація «Жіночий інформаційно-координаційний центр», 2006. – 130 с.
3. Голіна В.В. Попередження тяжких насильницьких злочинів проти життя й здоров'я особи: навч. посібник / В.В. Голіна. – Х.: НЮОАУ, 1997. – 52 с.
4. Голіна В.В. Попередження насильства у сім'ї – захист прав людини / В.В. Голіна // Права людини і правова держава: тези доп. та наук. повідомлення наук. конференц. проф.-виклад. складу (10–11 грудня 1998 р.) – Харків: Нац. юрид. акад. України, 1998. – С. 112–114.
5. Гумін О.М. Кримінально-насильницька поведінка проти особи / Олексій Михайлович Гумін. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2009. – 360 с.
6. Довгань Н. Фізичне і психічне насильство: співвідношення понять // Вісник Львівського університету. – Серія юрид. – 2010. – Вип. 51. – С.339-344.
7. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України) / за ред. М. І. Хавронюка. – К.: Ваіте, 2019. – 288 с.
8. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3 кн. / А.П. Закалюк. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007.; Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. – 424 с.
9. Йосипів А.О. Детермінанти насильницької злочинності та портидія їм органами внутрішніх справ: монографія [Текст] / Алла Олексіївна Йосипів. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. – 276 с.
10. Литвинов О.М. Соціально-правовий механізм протидії злочинності в Україні: монографія / О.М. Литвинов. – Харків: Вид-во ХНУВС, 2008. – 513 с.
11. Навроцький В.О. Насильство за кримінальним правом України / Вячеслав Олександрович Навроцький. – Львівський державний інститут новітніх технологій та управління ім.В.Чорновола. Збірник наукових праць [Текст] / за заг. ред. : О. І. Сушинський. – Львів : ЛДНТУ, 200- . – (Юридичні науки). Вип. 2/2007. – 2007. – С. 149-167.
12. Петечел О. Ю. Запобігання та протидія домашньому насильству: окремі аспекти. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства. 2021. № 56. С. 126-135.
13. Петечел О.Ю. Булінг: поняття та види. Матеріали наукової конференції за результатами роботи фахівців Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України за фундаментальними темами у 2018 р. (м. Харків, 26 берез. 2019 р.). Харків : Право. 2019. С.177-181.

14. Петечел О.Ю. Булінг: юридико-психологічний аналіз та запобігання. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. Збірник наукових статей. 2019. Випуск 49. С. 259-263.
15. Петечел О.Ю. Кримінологічна характеристика особи злочинця, що вчиняє злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності особи. Право і суспільство. 2019. №9. С.50-55.
16. Сердюк Л.В. Насильники и их жертвы : криминологическое и уголовно- правовое исследование [Текст] : монография / Л. В. Сердюк ; Уфимский Юридический Институт. – Уфа : Уфимский юридический институт МВД России, 2002. – 299 с.
17. Старков О.В., Тюменев А.В. Криминовіологія (учення о кримінальному насильї). Спецкурс для магістратури: курс лекції / под общ. ред.О.В. Старкова. – М.: Юрлитинформ, 2012. – 448 с.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:

1. Петечел О.Ю. Кримінальна віолентологія. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять (для студентів денної та заочної форми навчання). Івано-Франківськ : Навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2023. 18с. <http://hdl.handle.net/123456789/15580>
<https://kcp.pnu.edu.ua/>

Викладач _____ доц. Петечел О.Ю.